

Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Evaluation of Teachers' Instructional Attitudes of Talented Individuals

Hatice Kübra SÖZEL¹

Başvuru Tarihi: 09.07.2018

Kabul Tarihi: 10.03.2019

Atf İçin: Sözel, H. K. (2019). Öğretmenlerin üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 3(1), 40-54.

ÖZ: Yapılan bu çalışmanın amacı; öğretmenlerin bazı değişkenlere göre (cinsiyet, uzmanlık deneyimi, branş, okul türü, üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alma durumu) üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumlarının değerlendirmesidir. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. Çalışmaya 92 öğretmen katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek Gagne ve Nedau (1985) tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye uyarlama çalışması Tortop (2014) tarafından yapılmıştır. Ölçek, "Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek" (ÜYİD), "Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma" (ÜYÖHKO) ve "Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma" (ÖYSO) alt boyutları ile toplam test puanından oluşmaktadır. Ölçeğin uygulanmadan önce Doğrulayıcı Faktör Analizi ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplamaları yapılmış ve ölçeğin çalışma grubuna uygulanabilirliği ortaya konulmuştur. Yapılan Bayezyan t testi sonucunda özellikle öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alıp almama durumlarına göre H_1 hipotezini kabul etmeye yönelik güçlü kanıtlar sunulmuştur. Üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alanların ÜYİD alt boyutuna göre yüksek alma oranı 5 kat, ÜYÖHKO alt boyutuna göre 200 kat, toplam test puanına göre ise 77 kat daha fazladır. Elde edilen bu sonuçlar üstün yetenekli bireyler ile ilgili öğretmenlerde farkındalık oluşturmak için bu yönde eğitim vermenin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar sözcükler: Üstün yetenek, Bayezyan t test, öğretmen tutumu.

ABSTRACT: The purpose of the study is to examine teachers' attitudes towards the education of talented individuals according to sex, experience, branch, school type, training for talented individuals. The study was designed with quantitative research methods using relational survey method. 92 teachers participated in the study. "Attitude Scale towards Gifted Education" was used as data collection instrument. This scale was developed by Gagne and Nedau (1985) and adapted into Turkish culture by Tortop (2014). The scale consists of the three subscales of "Needs and Support of the Talented" (NST), "Opposed to Special Services of the Talented" (OSST), "Creating Special Ability Classes" (CSAC) and total test scores. Confirmatory factor analysis and Cronbach's alpha reliability were calculated before the scale was applied and it seems that the scale is appropriate for the participants. According to Bayezyanian t test result, there is strong evidence to accept the H_1 hypothesis. Those who are trained for gifted individuals have more than 5 times the NST subscales, 200 times the OSST subscales and 77 times the total scores than those who are not trained for gifted individuals. According to these results it is important to educate teachers about gifted individuals to create awareness.

Keywords: Gifted and talented, Bayezyanian t test, teachers' attitudes.

¹ Araş.Gör., Anadolu Üniversitesi, e-posta: hksozel@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Türkiye’de üstün yetenekli bireylere sunulan eğitim fırsatları çok eski bir geçmişe sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde devletin önemli mekanizmalarında görev yapacak olan kişilerin seçiminde ve eğitilmesinde Enderun Mektepleri önemli bir yere sahipti. Günümüze gelindiğinde ise özellikle 1993 yılında pilot bir çalışma ile başlayan Bilim Sanat Merkezleri (BİLSEM) üstün yetenekli bireylerin okul sonrası programı içerisinde değerlendirilen bir sistem olarak hala devam etmektedir. Ayrıca 21. yy.’dan itibaren üniversitelerde üstün yeteneklilere ilişkin anabilim dallarının kurulması bu bireyler için merkezlerin açılmasına olanak sağlamıştır. Bu hareketi özel okulların girişimleri de desteklemiştir (Sak, Ayas, Bal-Sezerel, Öpengin, Özdemir ve Demirel, 2015). Zaman içerisinde devlet politikaları ile atılan adımlar olsa da üstün beyin gücünün az bir bölümünü kapsayacak şekilde eğitim olanakları sunulmuştur.

Üstün yetenekli bireylere yönelik verilen hizmetlerin gerekliliği tartışılmaz kabul gerektirmektedir. Yaşlılarından zihinsel gelişim olarak yetersizlik gösteren bireyler, nasıl ki sınıf mevcudu az, özel bir program gerektiren eğitimlere ihtiyaç duyuyorlarsa benzer durum yaşlılarından bilişsel olarak ileri olan bireyler için de gereklidir (Levent, 2011). Ancak toplumu oluşturan kültürel dinamikler ve bazı öğretiler bu gerekliliğin önünde engel oluşturabilmektedir. Pek çok ülkenin eğitim politikalarında bu bireylere verilecek eğitimin gerekliliği ve nasıl olması gerektiği ile ilgili bilgiler yer alsa da uygulamada durum biraz farklıdır. Bunun altında yatan temel neden üstün yetenekli bireyler ile ilgili toplumun bazı yanlış öğretilere sahip olmasıdır. Uluslararası literatürde üstün yetenekli bireyler ile çalışan araştırmacıların içerisinde üstün yetenekli bireylerin bilişsel olarak homojen sınıflarda, normal öğrencilerden ayrı ortamlarda eğitim almalarını savunan kişiler olsa da (Fiedler, Lange ve Winebrenner, 2002), bazı uzmanlar elitizm ve demokratik eğitim anlayışına ters düştüğü için ayrı ortamlarda eğitimi reddetmiştir (Maker ve Nielson, 1996; McDaniel, 2002). Ayrıca bir grup bilim insanı üstün yetenekli kişilerin zaten başarılı oldukları için özel olarak ilgiye ihtiyaç duymadıklarını, bu nedenle de ayrı bir eğitime gerek olmadığını savunan eğitimcilerin olduğu görüşüne sahiptir (McDaniel, 2002; George, 2003). Sak (2011) Türkiye’de üstün yetenek ve zeka ile ilgili yanlış öğretileri ele aldığı çalışmasında ise üstün yetenekli bireylerin her alanda yetenekli oldukları, bu bireylerin yeteneklerinin doğuştan geldiği bu nedenle de değiştirilemez olduğu gibi fikirlerin varlığından bahsetmiştir. Bu fikir üstün yetenekli bireylere sunulacak olan farklılaştırılmış eğitimin önünde bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı çalışmada bu bireylere sunulan eğitimin elitizm olduğunu savunanlarda bulunmaktadır. Bu yanlış anlaşılmalara ve yanlış öğretiler üstün yetenekli bireylere sunulan eğitim fırsatlarını da etkilemektedir.

Üstün yetenekli bireyler toplumun küçük bir kesimini oluşturmalarına rağmen onlara verilecek eğitim oldukça önemlidir. Üstün yetenekli bireylerin eğitimleri ile ilgili öğretmenler ile yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmenleri bilinçlendirmenin önemi daha fazla ortaya çıkmaktadır. Hansen ve Feldhusen (1994) yaptığı araştırma sonunda üstün yeteneklilere yönelik eğitim almış olan öğretmenlerin daha iyi öğretim becerileri sergileyerek olumlu sınıf ortamı oluşturdukları, öğretim sürecinde farklı öğrenme yöntem ve teknikleri kullandıkları açıklanmıştır. Ayrıca eğitim alan öğretmenlerin üst düzey düşünme becerilerine yönelik çalışmalara daha fazla önem verdiği ve öğrencilerini öz yönlendirmeye daha fazla teşvik ettiği de gözlenmiştir. Hoogeveen, Hell ve Verhoeven (2005) çalışması ise Hollanda’da yer alan öğretmenlerin akademik hızlandırmaya olan bakış açılarını ortaya koymaktadır. Bu çalışmaya göre öğretmenlerin çoğu üstün yetenekli bireylerin farklı bir eğitim almalarını desteklemiş ve hızlandırmayı faydalı bir uygulama olarak değerlendirmiştir. Genel eğitim sınıflarında üstün yetenekli öğrenciler için gerekli olan eğitimi almalarına ilişkin olası güçlükleri irdeleyen Van-Tassel Baska ve Stambaugh (2005) araştırmalarının sonucunda öğretmenlerin konu ve alan bilgisinde yetersizlik yaşaması, sınıf yönetimi becerilerinde yaşanan eksiklikler, müfredatı esnek

kullanamama, farklı kültürden gelen öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamama, kaynak kullanmadaki yetersizlikler, öğretmenin yeni bilgiler öğrenmeye yönelik tutumları, özel planlama için öğretmenlerin zamanlarının olmaması, okul yönetiminin desteğinin olmaması ve ilgili pedagojik becerilerde yetersizlik gibi konuları tartışmıştır. Bu çalışma öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere eğitim verirken alan ile ilgi fazla bilgi sahibi olmadıklarının veya böyle bir eğitime gerek duymadıklarının bir göstergesi olabilir. Yapılan çalışmalar üstün yetenekliler alanı ile ilgili bilgilendirmelerin ve eğitimlerin yapılması sonucunda öğretmen tutumlarında değişime neden olduğunu ortaya koymuştur (Johnsen ve diğerleri, 2002). Ancak bu durumun aksini gösteren çalışmalarda vardır. Perez (1997) üstün yetenekli öğrencilere uygulanan kaynaştırma etkinliklerinin öğretmen tutumları üzerine yaptığı çalışmada; tecrübe, üstün yetenek ile ilgili üniversitede alınan ders sayısı, bu alanda yapılan çalıştaylara katılma gibi değişkenler ile öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik tutumları arasında ilişki olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca uluslararası alan yazında sınıf öğretmenlerinin üstün yetenek görüşleri incelendiğinde; tecrübe sahibi sınıf öğretmenlerinin üstün yetenek hakkındaki sınırlı görüşlere sahip oldukları (Neumeister de diğerleri, 2007), üstün yetenekli bireyleri tanımlamada geleneksel yöntemler kullandıkları (Moon ve Brighton, 2008) ortaya konulmuştur. Bu çalışmalar öğretmenlerin üstün yetenekli bireyler ile ilgili bilgi yetersizliklerinin olduğunu göstermektedir.

Türkiye'deki öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere yönelik bakış açısını ortaya koyması açısından Yakmacı ve Güzel'in (2009) çalışması oldukça önemlidir. Bu çalışma bulgularına göre üstün yetenekli bireylerin toplumda bazı ayrıcalıklı haklara sahip olduğu ve bu bireylerin eğitimler ile ilgili itirazların doğru olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışma üstün yetenekli bireylerin eğitiminde özellikle elitizm tepkisinin anlamsız olduğunu ortaya koymaktadır. Her ne kadar üstün yetenek eğitimi elitizm kaygısı taşımaması gerekliliği araştırmalar ile ortaya konulsa da uygulamada yetersizlikler devam etmektedir. Türkiye'de yapılan diğer çalışmalara bakıldığında; öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda sınırlı bilgisi olduğu (Şahin ve Levent, 2013; Ekinci, 2002), tanılamakta problem yaşadıkları (Şahin ve Çetinkaya, 2015; Gökdere ve Ayyvacı, 2004), tanılamada cinsiyet ve sosyal statüye özgü yanlı kararlar verebildikleri (Şahin, 2016; Çepni ve Gökdere, 2002), eğitim uygulamaları ile söz konusu öğrencilere karşı olumlu tutum geliştirdikleri (Şahin & Kargın, 2013) saptanmıştır. Türkiye'de üstün yetenekli bireylere hizmet veren Bilim Sanat Merkezlerine (BİLSEM) öğrenci seçiminin ilk aşaması öğretmenlerin aday göstermesidir. Bu durumda öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere karşı sahip oldukları bilgi ve tutumun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin aday gösterme süreci ile ilgili yapılan çalışmada, araştırmaya katılmış olan tüm öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri doğru aday gösterme durumları %18 olarak hesaplanmıştır (Akar ve Uluman, 2013). Bu sayı oldukça düşük düzeydedir ve bunun nedenlerini ortaya koymak gerekmektedir. Kunt'un (2012) yaptığı çalışmada ise fen ve teknoloji öğretmenlerinin üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine olan tutumunu incelemiş ve öğretmenlerin bu konuda kararsız olduklarını ifade ettiklerini ortaya koymuştur.

Literatürde yer alan bulgularda, öğretmen yeterlilikleri ve üstün yetenekli bireylere yönelik alan bilgileri tutumlarını da etkilediği görülmektedir. Bu etkinin büyüklüğünü ortaya çıkartmak adına öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarının tespit edilmesi önemlidir. Çünkü tutumlar davranışları etkileyen göstergelerden biridir. Öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere nasıl davrandıklarını açığa çıkartmak açısından öğretmen tutumlarını belirlemek gereklidir. Çünkü bu bireylere sunulacak olan eğitim fırsatları ve eğitim ortamlarının hazırlanmasında en büyük etken şüphesiz öğretmenlere aittir. Literatürde özellikle Türkiye'deki öğretmenlerin üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumları ile ilgili araştırmaların azlığı da dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin bu bireyleri nasıl algıladıklarına dair ipucu elde etmek, öğretmenlerde farkındalık oluşturmak ve üstün

yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu öğrenmek adına yapılacak olan bu çalışma önem taşımaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı, öğretmenlerin bazı değişkenler açısından üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumlarını incelemektir.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik tutumlar açısından;
  - a. Cinsiyet,
  - b. Uzmanlık,
  - c. Branş,
  - d. Okul türü,
  - e. Konuya ilişkin eğitim alma durumuna göre, anlamlı fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Yapılan bu çalışma nicel bir yaklaşımın benimsendiği ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modelinin bir türü olan ilişkisel tarama modeli; iki veya daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirleyen araştırma türüdür (Karasar, 2005). Çalışmanın yöntem bölümünde çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizinden bahsedilecektir.

2.1. Çalışma Grubu

Çalışmaya 93 öğretmen katılmıştır. Ancak 1 katılımcı ölçeği tamamlamadığı için çalışmadan çıkartılmış 92 kişi ile analizler yürütülmüştür. Bu öğretmenlerin 63'ü (%68.48) kadın, 29'u (%31.52) erkektir. Literatüre göre bir iş hayatında 10 yıllık tecrübe sonrası uzman olunmaktadır (Ericsson, Krampe ve Tesch-Romer, 1993). Katılımcıların uzmanlık deneyimlerine göre 34'ü (%36.95) uzman, 58'i (%63.04) uzman değildir. Branşa göre ise 30'u (%32.61) sınıf öğretmeni, 62'si (%67.9) branş öğretmenidir. Katılımcıların 49'u (%53.27) devlet okulunda, 43'ü (%46.73) özel okulda görev yapmaktadır. Ayrıca 21 (%22.83) katılımcı üstün yetenekli bireylere yönelik lisans derslerinde veya hizmetiçi eğitim almışken, 71'i (77.17) bu bireylere yönelik bir eğitim almamıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak "Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek ilk olarak Gagne ve Nedau (1985) tarafından geliştirilmiştir (Opinions About the Gifted and Their Education). Ölçeğin orijinal madde sayısı 34'tür. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Tortop (2014) tarafından yapılmış ve madde sayısı 14'e indirilmiştir. Bu maddelerden 7 tanesi olumsuz, 7 tanesi olumlu ifadelerden oluşmaktadır ve beşli likert tipi ölçek şeklinde tasarlanmıştır. Ölçek "Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek" (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puan açısından yorumlanmaktadır. Ölçeğin ÜYİD, ÜYÖHKO, ÖYSO ve toplam testten aldıkları puan için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı sırasıyla .72, .61, .74, .79'dur. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uyum

endeksleri ise $\chi^2=235.7$, $df=74$, $p=0.000$; $\chi^2/df=3.19$, $NFI=0.802$, $CFI=0.853$, $GFI=0.911$, $RMSEA=0.079$, $PCLOSE=0.000$ olarak bulunmuştur (Tortop, 2014).

Çalışmada kullanılan “Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği” online olarak hazırlanmış ve öğretmenlerden elektronik ortamdan veriler toplanmıştır. Analizi bölümüne geçilmeden önce Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği ile araştırma kapsamında toplanan verilerin DFA analizi yapılmış ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısına bakılmıştır. ÜYİD, ÜYÖHKO, ÖYSO ve toplam testten alınan puanın Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları sırasıyla; .80, .63, .68, .78 olarak bulunmuştur. M Plus programı ile yapılan DFA çalışmasında elde edilen uyum endeksleri ise $\chi^2=210.522$, $df=74$, $p=0.000$, $\chi^2/df=2.84$, $RMSEA=0.142$, $CFI=0.834$, $TLI=0.80$ olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular içerisinde RMSEA değerinin vasat düzeyde bir uyum (Hoe, 2008) gösterdiğini ortaya koysa da; χ^2/df oranının 3’ten küçük olması (Hoe, 2008), CFI ve TLI değerlerinin .80 düzeylerinde olması (Arbuckle, 2011) ölçeğin maddelerinin ve faktörlerinin bu çalışma için uyum kriterlerini karşıladığı görülmektedir.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde SPSS 25 paket programından faydalanılmıştır. Öğretmenlerin ölçme aracıdaki maddelere verdikleri yanıtlar maddelerin faktör yükleri ile çarpılarak ölçeğe dair alt boyut ve toplam skorlar elde edilmiştir. Bir başka deyişle, maddelerin faktör yüklerine göre elde edilen toplam skorlar ile analizler gerçekleştirilmiştir. Bu puanların her bir değişken bağlamında skewness ve kurtosis değerlerine bakılmış ve normal dağıldığı görülmüştür (Brown, 2006). Belirlenen değişkenlere göre (cinsiyet, uzmanlık deneyimi, branş, okul türü, üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alma durumu) alt ölçek ve toplam ölçek puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için Bayezyan t testi yapılmıştır. P-değeri yerine Bayezyan faktör değerinin seçilmesinin nedeni; Bayezyan faktörün sıfır hipotezin yanı sıra alternatif hipotez için de bir açıklama yapmasına olanak sağlaması ve belirlenen kanıtlar ile ilgili daha net tahminler yapılmasına imkan sunmasıdır. Bayezyan faktör değerleri yorumlanması Tablo 1.’de gösterilen Lee ve Wagenmakers (2014) belirlediği aralıklara göre yapılmıştır.

Tablo 1. Bayezyan Faktör Değerleri

>100	H0 için belirleyici kanıt
30-100	H0 için çok güçlü kanıt
10-30	H0 için güçlü kanıt
3-10	H0 için önemli kanıt
1-3	H0 için düşük kanıt
1	Kanıt yok
1/3- 1	H1 için düşük kanıt
1/10-1/3	H1 için önemli kanıt
1/30-1/10	H1 için güçlü kanıt
1/100-1/30	H1 için çok güçlü kanıt
<1/100	H1 için kesin kanıt

Öğretmenleri aldıkları puanların ortalamaları Gagné’nin (1991) belirlediği kriterlere göre yorumlanmıştır. Buna göre; 4.00 üzerinde olması çok olumlu tutuma, 2.00 altında olması ise çok olumsuz tutuma işaret etmektedir. Tutum puanları 2.75 ile 3.25 arasında olması ise kararsızlık durumunu göstermektedir.

3. BULGULAR

3.1. Cinsiyete Göre Bayezyan t Testi Sonucu

Tablo 2’de öğretmenlerin “Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek” (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puanlarının cinsiyete göre betimsel istatistik ve Bayezyan t test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Bayezyan t Testi

		N	$\bar{x}$	SS	BF	t	df	p
ÜYİD	Kadın	63	19.89	2.82	5.835	-.056	90	.955
	Erkek	29	19.85	2.78				
ÜYÖHKO	Kadın	63	7.89	1.03	1.022	-1.955	90	.054
	Erkek	29	7.35	1.60				
ÖYSO	Kadın	63	8.10	1.84	4.248	.830	90	.409
	Erkek	29	8.44	1.75				
Toplam	Kadın	63	35.89	4.20	5.679	-.248	90	.805
	Erkek	29	35.65	4.59				

Öğretmenlerin aldıkları puanların ortalamalarına bakıldığında ÜYİD alt ölçeğinden kadınlarında erkeklerinde Gagné’nin (1991) belirlediği kriterlere göre kararsız oldukları görülmüştür. ÜYÖHKO ve toplam test sonucunda ise biraz daha olumsuz tutuma yakın olsalar da en olumsuz tutumu ÜYÖHKO boyutunda gösterdikleri görülmüştür.

Tablo 2’deki Bayezyan sonuçlarına göre ÜYİD, ÖYSO alt boyutları ile toplam test boyutlarının cinsiyete göre H_0 için önemli kanıt sunmaktadır. Yani bu alt testler ve toplam test için kadın ve erkekler arasında bir fark olmadığına dair önemli bir kanıt ortaya konulmuştur. ÜYÖHKO alt boyutunda ise H_0 için düşük bir kanıt sunmaktadır. Yani kadınlar erkeklere göre daha yüksek puan alsalarda, ÜYÖHKO alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında fark olmama durumu için istatistiksel olarak düşük bir kanıt sunulmuştur.

3.2. Uzmanlık Deneyimine Göre Bayezyan t Testi Sonucu

Tablo 3’de öğretmenlerin “Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek” (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puanlarının uzmanlık deneyimine göre betimsel istatistik ve Bayezyan t test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Uzmanlık Deneyimine Göre Bayezyan t Testi

		N	$\bar{x}$	SS	BF	t	df	p
ÜYİD	10 yıl altı	58	19.65	2.84	3.74	1.018	90	.311
	10 yıl üstü	34	20.26	2.70				
ÜYÖHKO	10 yıl altı	58	7.85	1.16	2.92	-1.252	90	.214
	10 yıl üstü	34	7.51	1.39				
ÖYSO	10 yıl altı	58	8.20	1.83	6.04	.065	90	.948
	10 yıl üstü	34	8.22	1.81				
Toplam	10 yıl altı	58	35.70	4.51	5.76	.322	90	.749
	10 yıl üstü	34	36.00	3.98				

Öğretmenlerin uzman olma ve olmama durumuna göre aldıkları puanların ortalamalarına Gagné'nin (1991) belirlediği kriterlere göre bakıldığında; ÜYİD boyutunda kararsız oldukları ÜYÖHKO boyutunda ve toplam test puanında biraz daha olumsuz yakın tutum sergiledikleri görülmüştür. ÖYSO boyutunda ise en düşük tutumu sergiledikleri görülmüştür.

Tablo 3'deki Bayezyan sonuçlarına göre öğretmenlerin ÜYİD, ÜYÖHKO, ÖYSO alt testlerden ve toplam test boyutlarının uzman olup olmama durumuna göre H_0 için önemli kanıt sunmaktaadır. Yani bu alt testler ve toplam test için uzman olanlar ve olmayanlar arasında bir fark olmadığına dair önemli bir kanıt ortaya konulmuştur.

3.3. Branşa Göre Bayezyan t Testi Sonucu

Tablo 4'de öğretmenlerin "Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek" (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puanlarının sınıf öğretmeni ya da branş öğretmeni olma durumuna göre betimsel istatistik ve Bayezyan t test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. Branşa Göre Bayezyan t Testi

		N	$\bar{x}$	SS	BF	t	df	p
ÜYİD	Sınıf	30	20.06	3.38	3.74	5.400	90	.666
	Branş	62	19.79	2.48				
ÜYÖHKO	Sınıf	30	8.17	1.10	2.92	.427	90	.018
	Branş	62	7.51	1.28				
ÖYSO	Sınıf	30	8.15	1.89	6.04	5.790	90	.847
	Branş	62	8.23	1.78				
Toplam	Sınıf	30	36.39	5.06	5.76	4.095	90	.378
	Branş	62	35.54	3.90				

Branşa göre öğretmenlerin aldıkları ortalama puana Gagné'nin (1991) belirlediği kriterlere göre bakıldığında; ÜYİD alt boyutunda hem sınıf hem de branş öğretmenlerinin kararsız oldukları görülmüştür. ÜYÖHKO alt boyutunda ise sınıf öğretmenleri kararsızken branş öğretmenleri biraz daha olumsuz bir tutum sergilemişlerdir. ÖYSO alt boyutu hem sınıf hem de branş öğretmenlerinin en düşük tutuma sahip oldukları boyuttur. Toplam test sonuçlarına bakıldığında ise öğretmenlerin branşa göre üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin olumlu bir tutum sergilemedikleri görülmüştür.

Tablo 4'deki Bayezyan sonuçlarına göre ÜYİD, ÖYSO alt boyutları ile toplam test boyutlarının branşa göre H_0 için önemli kanıt sunmaktadır. Yani bu alt testler ve toplam test için sınıf ve branş öğretmenleri arasında bir fark olmadığına dair önemli bir kanıt ortaya konulmuştur. ÜYÖHKO alt boyutunda ise H_0 için düşük bir kanıt sunmaktadır. Yani sınıf öğretmenleri branş öğretmenlerine göre ÜYÖHKO alt ölçeğinden aldıkları puanlardan yüksek olsa da ikisi arasında istatistiksel olarak fark olmama durumu için düşük bir kanıt sunulmuştur.

3.4. Okul Türüne Göre Bayezyan t Testi Sonucu

Tablo 5'te öğretmenlerin "Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek" (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puanlarının özel okulda ya da devlet okulun da öğretmen olma durumuna göre betimsel istatistik ve Bayezyan t test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Okul Türüne Göre Bayezyan t Testi

		N	$\bar{x}$	SS	BF	t	df	p																																		
ÜYİD	Özel	43	20.06	20.01	5.601	-.481	90	.632																																		
	Devlet	49	19.79	19.72					ÜYÖHKO	Özel	43	8.17	7.39	.196	2.766	90	.007	Devlet	49	7.51	8.10	ÖYSO	Özel	43	8.15	8.14	5.813	.389	90	.698	Devlet	49	8.23	8.29	Toplam	Özel	43	36.39	35.55	5.180	.631	90
ÜYÖHKO	Özel	43	8.17	7.39	.196	2.766	90	.007																																		
	Devlet	49	7.51	8.10					ÖYSO	Özel	43	8.15	8.14	5.813	.389	90	.698	Devlet	49	8.23	8.29	Toplam	Özel	43	36.39	35.55	5.180	.631	90	.530	Devlet	49	35.54	36.12								
ÖYSO	Özel	43	8.15	8.14	5.813	.389	90	.698																																		
	Devlet	49	8.23	8.29					Toplam	Özel	43	36.39	35.55	5.180	.631	90	.530	Devlet	49	35.54	36.12																					
Toplam	Özel	43	36.39	35.55	5.180	.631	90	.530																																		
	Devlet	49	35.54	36.12																																						

Çalıştıkları okul türüne göre yapılan analizler sonucunda Gagné'nin (1991) belirlediği kriterlere göre öğretmenlerin ÜYİD alt boyutunda kararsız oldukları görülmüştür. ÜYÖHKO boyutunda ise özel okulda çalışan öğretmenler olumsuz bir tutuma sahipken devlet okulunda çalışan öğretmenlerin kararsız olduğu görülmüştür. ÖYSO boyutu iki okulda da çalışan öğretmenler için en düşük tutuma sahip oldukları boyuttur. Toplam test ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin kısmen olumsuz bir tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 5'teki Bayezyan sonuçlarına göre ÜYİD, ÖYSO alt boyutları ile toplam test boyutlarının branşa göre H_0 için önemli kanıt sunmaktadır. Yani bu alt testler ve toplam test için devlet okulu ve özel okul öğretmenleri arasında bir fark olmadığına dair önemli bir kanıt ortaya konulmuştur. ÜYÖHKO alt boyutunda ise H_1 için önemli bir kanıt sunmaktadır. Yani özel okul öğretmenlerinin devlet

okulundaki öğretmenlere göre ÜYÖHKO alt ölçeğinden daha yüksek puan alma oranı (1/0.196) 5 kat daha fazladır.

3.5. Üstün Yetenekli Bireylere Yönelik Eğitim Alma Durumuna Göre Bayezyan t Testi Sonucu

Tablo 6’de öğretmenlerin “Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek” (ÜYİD), Üstün Yeteneklilerin Özel Hizmetlerine Karşı Olma (ÜYÖHKO) ve Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma (ÖYSO) alt boyutlarından ve ölçek genelinden alınan toplam puanlarının üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alıp almama durumuna göre betimsel istatistik ve Bayezyan t test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6. *Üstün Yetenekli Bireylere Yönelik Eğitim Alma Durumuna Göre Bayezyan t Testi*

		N	$\bar{x}$	SS	BF	t	df	p
ÜYİD	Eğitim Alan	21	21.29	2.48	.193	-2.737	90	.007
	Eğitim Almayan	72	19.46	2.75				
ÜYÖHKO	Eğitim Alan	21	8.62	.90	.005	-4.035	90	.000
	Eğitim Almayan	72	7.46	1.23				
ÖYSO	Eğitim Alan	21	8.77	1.69	1.574	-1.645	90	.104
	Eğitim Almayan	72	8.04	1.82				
Toplam	Eğitim Alan	21	38.70	3.77	.013	-3.736	90	.000
	Eğitim Almayan	72	34.96	4.09				

Üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alma durumları Gagné’nin (1991) belirlediği kriterlere göre incelendiğinde; eğitim alan öğretmenlerin ÜYİD boyutunda olumlu bir tutum sergilerken eğitim almayan öğretmenlerin kararsız oldukları görülmüştür. ÜYÖHKO ve toplam test puanlarında ise eğitim alan öğretmenler kararsız olsalar da eğitim almayan öğretmenlerin kısmen olumsuz bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. ÖYSO alt boyutu ise eğitim alanlar ve almayanlar için en düşük tutuma sahip oldukları alt boyut olduğu görülmüştür.

Tablo 6’daki Bayezyan sonuçlarına göre ÖYSO alt boyutu eğitim alıp almama durumuna göre H_0 için düşük kanıt sunmaktadır. Yani ÖYSO alt ölçeğinde eğitim alanlar almayanlara göre yüksek puan alsalar da, ikisi arasında istatistiksel olarak fark olmama durumu için düşük bir kanıt sunulmuştur. ÜYİD alt ölçeğinde ise H_1 için önemli bir kanıt sunmaktadır. Bu alt ölçekte eğitim alanların yüksek puan alma oranı almayanlara göre (1/0.193) 5 kat daha fazladır. ÜYÖHKO alt ölçeğinde ise H_1 hipotezini kabul etme için kesin kanıt sunmaktadır. Bu alt ölçekten eğitim alan öğretmenlerin yüksek puan alma oranları (1/0.005) 200 kat daha fazladır. Toplam test puanına bakıldığında ise H_1 için güçlü bir kanıt sunmaktadır. Toplam test puanından eğitim alanların yüksek puan alma oranı (1/0.013) 77 kat daha fazladır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan araştırmanın sonunda öğretmenlerin belirlenen bütün değişkenlerde aldıkları puanın ortalamalarına bakıldığında, en yüksek puanı ÜYİD alt boyutundan, en düşük puanı ise ÖYSO boyutundan aldıkları görülmüştür. Buna göre öğretmenler üstün yetenekli bireylerin ihtiyaçlarının ve verilecek olan destekleri farkında olsalar da bu bireylere özel sınıf oluşturma noktasında olumlu bir tutum sergilemekten kaçınmışlardır. Metin, Şenol ve İnce'nin (2017) yaptıkları çalışmada da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Öğretmen adayları en yüksek puanı ÜYİD alt boyutundan alarak olumlu bir tutum, en düşük puanı da ÖYSO boyutundan alarak kararsız bir tutum sergilemişlerdir (Metin, Şenol ve İnce, 2017). Sönmez (2017) öğretmenler ile yaptığı bir çalışmada üstün yetenekli bireylerin özel eğitim hizmetlerine karşı olmadıkları, bu hizmetleri yetersiz bulduklarını belirtse de bu çalışma bulgularına benzer bir şekilde üstün yetenekli bireylerin özel sınıflarda eğitim almaları ile ilgili görüş ayrılıklarına düştüklerini belirtmiştir. Bu çelişkili durumunu altında yatan sebebin öğretmenlerin özel sınıf oluşturmaya dair bir tecrübelerinin olmamaları ve bu konuda bilgi yetersizlikleri yaşamaları olabilir. Ayrıca bir diğer nedeninin elitizm kaygısı olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar Yakmacı ve Güzel (2009) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin elitizm kaygısı taşımadıklarını rapor etseler de yapılan çalışma da bazı öğretmenlerin hala bu bireylere karşı özel sınıf oluşturma ile ilgili olumsuz tutumları olduğu söylenebilir. Bu olumsuz yargıları ortadan kaldırmak için üstün yetenekli bireylerin özel sınıflarda eğitim almalarının faydaları ile ilgili hizmet içi eğitimlerin varlığı olumlu bir etkiye neden olacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonunda elde edilen diğer sonuç; öğretmenlerin genellikle üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik kararsız veya olumsuz tutuma sahip olmalarıdır. Literatürde aynı ölçek kullanılarak yapılan çalışmalarda öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik orta düzeyin biraz üzerinde bir tutuma sahip oldukları görülmüştür (Güneş, 2015; Tortop ve Kunt, 2013). Her ne kadar Türkiye'de üstün yetenekli bireylerin eğitimine yönelik adımlar atılsa da tutumların olumlu olmaması hala bazı eksikliklerin olduğunu göstermektedir. Tutumlarda yaşanan olumsuzlukların nedeni, öğretmenlerin klasik yöntemleri kullanmalarındaki ısrarı, eğitim eksiklikleri, üstün yetenek ile ilgili sınırlı bilgi sahibi olma gibi faktörler etkili olmaktadır (Ekinci, 2002; Moon ve Brighton, 2008; Neumeister ve diğerleri, 2007; Şahin ve Levent, 2013; Van-Tassel Baska ve Stambaugh, 2005).

Tutumların yüksek olması davranışlarında etkileyen bir boyuttur. Bu nedenle öğretmenlerin tutumlarının kararsız veya olumsuz olmaları üstün yetenekli bireylere yönelik sergiledikleri davranışlarda da bu bireylere uygun olmayan tavırların sergilendiğinin de bir göstergesi olabilir. Öğretmenler üstün yetenekli bireylerin eğitimleri ile ilgili olumlu bir tutuma sahip olmadıça Türkiye'de bu yönde atılan adımlarda başarı elde edilmesi de güçleşecektir. Üstün yetenekli bireylerin tanılama sürecinin en önemli boyutlarından birini de öğretmenlerin aday göstermesi oluşturmaktadır. Öğretmenlerin konuya ilişkin bilgi düzeylerinin yüksek tutulması sürecin sağlıklı işleminde de etkilidir. Yapılan çalışmalara bakıldığında üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik olumlu tutumların da olduğu görülmüştür (Metin, Şenol ve İnce, 2017; Ersarslan ve Çapan, 2010). Bu tarz olumlu tutumlara yönelik elde edilen bulgular bilinçli öğretmenlerinde olduğunun bir göstergesidir.

Öğretmenlerin cinsiyete, uzmanlık durumuna ve branşa ve okul türüne göre (ÜYÖHKO boyutu hariç) göre aldıkları alt test ve toplam test puanlarında bir fark bulunamamıştır. Literatüre bakıldığında belirlenen bu demografik özellikler ile ilgili farklı bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Örneğin cinsiyete göre üstün yetenekli bireylerin eğitimine yönelik tutum bu çalışmaya benzer şekilde fark göstermez iken (Ekinci, 2002; Lassing, 2009; Troxclair, 2013); bazı çalışmalarda kadınların lehine bir fark olduğu ortaya konulmuştur (Metin, Şenol ve İnce, 2017, Gencel ve Satmaz, 2017). Yıldız (2018)

yaptığı çalışmada da cinsiyetin yanısıra, bu çalışmada uzmanlık deneyimini sonuçlarını destekler nitelikte, kıdeme göre bir fark olmadığı ortaya konulmuştur. Bu bulgulardan yola çıkarak öğretmenlerin cinsiyet, uzmanlık, branş ve okul durumuna göre anlamlı bir farklılığın olmaması, öğretmenlerin genellikle üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerine yönelik ortak bir tutum içerisinde olduklarını göstermektedir.

Çalışmanın en önemli sonucu; üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim alma durumunun bu bireylere verilecek eğitime karşı tutumlarını olumlu etkilediğidir. Bu durum literatür ile de desteklenmiştir. Pek çok çalışma bu bireylere yönelik eğitim alan öğretmenlerin tutumlarının da olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir (Bangel, Enersen ve Capobianco, 2006; Çapan, 2010; Carman, 2011). Bunun altında yatan temel sebep bilgi ve tutum kavramlarının birbirlerinden ayrı değerlendirilemeyecek olmasıdır (Plunke, 2000). Öğretmenler ne kadar üstün yetenekliler ile ilgili bilgi sahibi olursa o kadar olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir. Yapılan çalışmada eğitim alanlar almayanlara göre önemli ölçüde fark olsa da tutumlarında kararsızlık göstermektedirler. Bu da aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu göstermektedir.

Yapılan çalışma sonucunda net bir şekilde görülmüştür ki, eğer üstün yetenekli bireyler ile ilgili öğretmenlerin tutumlarını olumlu hale getirmek istiyorsak; verilecek eğitimler ile onların farkındalıklarını arttırmak faydalı olacaktır. Özellikle üstün yetenekli bireylerin seçiminde öğretmen aday göstermesinin önemi oldukça önemlidir. Bu nedenle üstün yetenekli bireylerin eğitimine verilen önem kadar bu bireylere hizmet ve eğitim verecek öğretmen ve personel yetiştirmeye de ekstra önem verilmelidir. Sınıf öğretmenliği bölümünü okuyan lisans düzeyindeki öğrencilere üstün y bireylerin özellikleri, ihtiyaçları ve bu bireylere uygulanacak eğitim fırsatlarını içeren dersler açılmalıdır. Görevine devam etmekte olan öğretmenlerin üstün yetenekli bireyler ile ilgili hizmet içi eğitimler ile farkındalıkları artırılmalıdır. Bu öneriler sayesinde üstün yetenekli bireylerin eğitiminin kalitesi artacağı ve uzun vadede hem bireysel hem de toplumsal getirileri oldukça fazla olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akar, İ. ve Uluman, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencileri doğru aday gösterme durumları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 199-212.
- Arbuckle, J. L. (2012). *IBM SPSS Amos 19 User's Guide*. www.amosdevelopment.com/download/amos.pdf
- Bangel, N., Enersen, D., Capobianco, B., & Moon, S. M. (2006). Professional development of preservice teachers: Teaching in the Super Saturday Program. *Journal for the Education of the Gifted*, 29, 339-361.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: Guilford Press.
- Carman, C. A. (2011). Stereotypes of giftedness in current and future educators. *Journal for the Education of the Gifted*, 34(5), 790-812.
- Çepni, S., Gökdere, M., ve Bacanak, A. (2004) Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde fen öğretmenlerinin karşılaştıkları temel sorunlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 245-254.
- Ekinci, A. (2002). *İlköğretim okullarının üstün yetenekli çocukların eğitimine elverişlilik düzeyi ile ilgili öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi (Batman İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Batman: Dicle Üniversitesi.
- Eraslan Çapan, B. (2010). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin metaforik algıları. *The Journal of International Social Research*, 3(12), 140-154.
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T., & Tesch-Romer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological Review*, 100(3), 363-406.
- Fiedler, E.D., Lange, R.E. & Winebrenner, S. (2002). Insearch of reality: Unraveling the myths about tracking, ability grouping, and the gifted. *Roeper Review*, 24(3), 108-111.
- Gagné, F. (1991). Brief presentation of Gagné and Nadeau's attitude scale: *Opinions about the gifted and their education*. Montreal: University of Québec.
- Gagne, F., & Nadeau, L. (1985). Dimensions of attitudes toward giftedness. In A. H. Roldan, (ed.), *Gifted and talented children, youth and adults: Their social perspective and culture* (pp. 148-170). NY: Trillium Press
- Gencel, İ, E. ve Satmaz, İ. (2017). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumları. *Uluslararası Eğitim Programları Ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 49-61.
- George, D. (2003). *Gifted education: Identification and provision* (2nd ed.). London: David Fulton Publishers.
- Gökdere, M., ve Ayvaci, H. Ş. (2004). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar ve özellikleri ile ilgili bilgi seviyelerinin belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 17-26.
- Güneş, A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 2(1), 12-16.
- Hansen, J.B. & Feldhusen, J.F. (1994). Comparison of trained and untrained teachers of gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 38(3), 115-121.
- Hoe, S.L. (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling Technique. *Journal of Applied Quantitative Methods*, 3(1), 76-83.
- Hoogeveen, Lianne, Janet G. Van Hell & Ludo Verhoeven (2005); Teacher Attitudes Toward Academic Acceleration and Accelerated Students in the Netherlands, *Journal for the Education of the Gifted*, 29(1), 30- 59.
- Johnsen, S. K., Haensly, P. A., Gail, R. R. & Ford, R. F. (2002). Changing general education classroom practices to adapt for gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 46(1), 45-63.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kunt, K. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin üstün yeteneklilik ve üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Lassig, C. J. (2009) Teachers' attitudes towards the gifted: the importance of Professional development and school culture. *Australasian Journal of Gifted Education*, 18(2), 32-42.

- Lee, M. D., & Wagenmakers, E. J. (2014). *Bayesian cognitive modeling: A practical course*. Cambridge University Press.
- Levent, F. (2011). *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No. 87.
- Maker, C. & Nielson, A. (1996). *Curriculum development and teaching strategies for gifted learners*. Austin, TX: PRO-ED.
- McDaniel, T. R. (2002). Mainstreaming the gifted: Historical perspectives on excellence and equity. *Roeper Review*, 24, 112-115.
- Metin, N., Şenol, F. B., & İnce, E. (2017). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 10(1), 95-116.
- Moon, T. R., & Brighton, C. M. (2008). Primary teachers' conceptions of giftedness. *Journal for the Education of the Gifted*, 31(4), 447-480.
- Neumeister, K. L. S., Adams, C. M., Pierce, R. L., Cassady, J. C., & Dixon, F. A. (2007). Fourth-grade teachers' perceptions of giftedness: Implications for identifying and serving diverse gifted students. *Journal for the Education of the Gifted*, 30(4), 479-499.
- Perez, B. B. (1997). Teachers' attitudes and perceptions towards inclusion of gifted students. Unpublished Master's Thesis. The University of Texas-Pan American.
- Plunket, M. (2000). Impacting on teacher attitudes toward gifted students. *Australasian Journal of Gifted Education*, 9(2), 33-42.
- Sak, U. (2011). Üstün yetenekliler eğitim programları modeli (ÜYEP) ve sosyal geçerliliği. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 213-229.
- Sak, U., Ayas, M. B., Bal Sezerel, B., Öpengin, E., Özdemir, N. N., ve Demirel, Ş. (2015). Türkiye'de üstün yeteneklilerin eğitiminin eleştirel bir değerlendirmesi. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 110-132.
- Sönmez, D. (2017). İlkokul öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilere ve eğitimlerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Silifke ilçesi örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 65-79.
- Şahin, F. (2016). Investigating the competence of classroom teachers in terms of nominating the students with high creativity and gender-biased decisions, *International Journal of Progressive Education*, 12(3), 110-120.
- Şahin, F. & Çetinkaya, Ç. (2015). The investigation of effectiveness and efficiency of classroom teachers in the identification of gifted students. *Turkish Journal of Giftedness and Education*, 5(2), 133-147.
- Şahin, F. & Kargın, T. (2013). Sınıf öğretmenlerine üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi konusunda verilen bir eğitim programının etkililiği, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 14(2), 1-23.
- Şahin, F., & Levent, F. (2015). Examining the methods and strategies which classroom teachers use in the education of gifted students, *The Online Journal of New Horizons in Education*, 5(3), 73-82.
- Tortop, H. S. (2014). Öğretmenler için üstün yetenekli eğitime ilişkin tutum ölçeği Türkiye için uyarlama çalışmasının yeniden gözden geçirilmesi. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 63-71
- Tortop, H.S. ve Kunt, K. (2013). İlköğretim öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 5(2), 441-451.
- Troxclair, D. A. (2013). Preservice teacher attitudes toward giftedness. *Roeper Review*, 35, 58-64.
- VanTassel-Baska, J., & Stambaugh, T. (2005). Challenges and possibilities for serving gifted learners in the regular classroom. *Theory Into Practice*, 44(3), 211-217.

- Yakmacı Güzel, B. (2009). Türk öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimi konusundaki görüşleri. Üstün Yetenekli Çocuklar II. Ulusal Kongresi. 80-81, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Kongre Merkezi.
- Yıldız, S. (2018). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumları. *Akademik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (67), 79-94.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Gifted children education in Turkey is based on a long time ago. Despite the fact that gifted individuals constitute a small segment of society, education to them is very important. When studies of teachers about gifted individuals are examined; the importance of raising awareness of teachers is understood. In the literature, teacher qualifications and field knowledge for gifted individuals influence teacher attitudes (Hansen and Feldhusen 1994; Hoogeveen, Hell and Verhoeven, 2005; Yakmacı and Güzel, 2009; Kunt, 2012). Attitudes influence behavior. So it is necessary to determine teacher attitudes in order to show how teachers behave to gifted individuals. Purpose of the study was to; teachers' attitudes towards the education of gifted individuals according to sex, experience, branch, school type, training for talented individuals.

Method

The study was designed with quantitative research methods using relational survey method. 92 teachers participated in the study. "Attitude Scale towards Gifted Education" was used as data collection instrument. This scale was developed by Gagne and Nedau (1985) and adapted into Turkish culture by Tortop (2014). The scale consists of the three subscales of "Needs and Support of the Talented" (NST), "Opposed to Special Services of the Talented" (OSST), "Creating Special Ability Classes" (CSAC) and total test scores. The tool used in the study was prepared online and the teachers collected the data from the internet. Confirmatory factor analysis and Cronbach's alpha reliability were calculated before the scale was applied and it seems that the scale is appropriate for the participants.

Fidings

As seen this research, it is important to educate teachers about gifted individuals to create awareness. According to the results of the research, the highest score of the teachers was NST subscales and the lowest score was CSAC subscales. According to this, teachers recognize the needs of the gifted individuals and the supports that will be given. However, teachers have a negative attitude towards creating a special class for gifted individuals. The other result of research; teachers often have an unstable or negative attitude towards the training of gifted individuals. A high attitude affects behavior. Because teachers' attitudes are unstable or negative, teachers may exhibit inappropriate behaviors with gifted individuals. Unless teachers have a positive attitude towards the training of gifted individuals, not achieved success in Turkey in the field of gifted education is difficult. According to the results of bayesian t test, no evidence was found to reject the H_0 hypothesis in the subtests and total test scores of teachers according to their sex, specialization, and school type (except OSST). The most important result of research is; the trainig of the gifted individuals positively affects the attitudes towards these educators. According to Bayezyanian t test result, there is strong evidence to accept the H_1 hypothesis. Those who are trained for gifted individuals have more than 5 times the NST subscales, 200 times the OSST subscales and 77 times the total scores than those who are not trained for gifted individuals.